PRÉFECTURE D'ALGER
248 DÉPOT LÉGAL

1re Année — Lundi 20 Mars 1905 — N° 3

5 Centimes — 5 Centimoj

LA ALĜERIA STELO

L'ÉTOILE ALGÉRIENNE

Petit Organe de Propagande Espérantiste de l'Afrique du Nord

BI-MENSUEL ★★★ DUONMONATA

Prix de l'Abonnement annuel

Algérie, Tunisie..... ..... 2 fr. »
France ..... 2 fr. 50
Etranger..... ..... 3 fr. »

Kosto de la Jara Abono

Alĝerujo, Tunisujo..... 2 fr. »
Francujo .... 2 fr. 50
Eksterfrancaj landoj..... ..... 3 fr. »

Les Annonces sont reçues à l'Administration du Journal, 57, rue d'Isly, ALGER.
Prix sur demande

DIRECTEUR-FONDATEUR
Barthélemy BADS
ADMINISTRATEUR
Louis LANDES

La Anoncoj estas ricevataj al la Administracio de la Ĵurnalo, 57, rue d'Isly, ALGER.
Prezoj laŭ peto

L'ESPERANTO A L'ÉTRANGER

Nous avions l'intention de reproduire la correspondance suivante sans la traduire, mais nous nous sommes décidés à le reproduire en français pour mettre sous les yeux des nombreux sceptiques ou incrédules une preuve de la diffusion et de l'utilité de l'Espèranto.

Trojan, le 23 février 1905

Monsieur le Rédacteur,

Assis sur une chaise, devant mon bureau, et pensant à l'Esperanto, j'éprouve le désir d'écrire quelques lignes à propos de notre petite ville deTrojan (Bulgarie). Selon moi, il ne sera pas sans intérêt, de faire connaître qu'il existe à Trojan un petit groupe espérantiste, « l'Amikaro Esperanta », qui, s'il n'agit pas en grand, agit au moins et sûrement en petit. Notre petite ville compte de 7 à 8.000 habitants, tous bulgares — aucune autre nation n'y est représentée. Le chemin de fer ne relie Trojan avec aucune autre ville. Il y a de Trojan à la gare la plus proche douze heures ; mais l'Esperanto n'a pas tardé a y venir. Je ne sais de quelle manière, si c'est en marchant ou en volant, mais de fait il y est venu.

Aujourd'hui, dans la ville, les personnes sachant l'Esperanto sont encore peu nombreuses, mais tous les Trojanois approuvent l'Idée. Tous connaissent l'existence de notre chère langue, sa diffusion et son constant progrès. Même les enfants et les grand'mères parlent de lui. Ma petite sœur parle à peine le bulgare, mais lorsque mon ami, V. Boĝakov, lui demande quelque chose en Esperanto, elle répond naïvement : « Je ne sais pas encore l'Esperanto, mais je l'apprendrai, car mon frère ne le sa-

ESPERANTO EN FREMDLANDOJ

Ni intencis enpresi la sekvantan korespondon sen traduko, sed ni decidiĝis al tion fari por meti sub la okuloj de la multaj skeptikuloj aŭ nekredemuloj tiun ĉi pruvon de la disvatiĝo kaj de la utileco de Esperanto.

Trojan, la 23-an februaro 1905.

Sinjoro Redaktoro,

Sidante sur seĝo, antaŭ mia skribtablo kaj pensante pri esperanta afero, ĉe mi ekcitiĝis deziron skribi du-tri liniojn pri nia urbeto « Trojan » (Bulgarujo). Laŭ mi, tio ĉi ne estas tute seninteresa, ke en Trojan ekzistas esperantista grupeton « Amikaro Esperanta », kiu se ĝi ne agegas,almenaŭ agetas, sed certe. Nia urbeto nombras 7000-8000 loĝantojn,ĉiuj estas bulgaruloj — nenia alia nacio ekzistas. Fervojo ne ligas Trojan'on kun alia urbo. De nia urbeto ĝis fervoja stacio estas dekdu horoj, sed « Esperanto » ne malfruiĝis veni. Mi ne scias ĉu irinte, ĉu fluginte, sed ja ĝi venis.

Hodiaŭ en la urbeto esperantsciuloj estas tre malmultaj, sed homoj aprobantaj ideon estas ĉiuj Trojanoj. Ĉiuj scias pri ekzistado de nia kara lingvo, pri ĝia disvastiĝo kaj pri ĝia konstanta progresado. Eĉ infanoj kaj avinoj pri ĝi parolas. Estas mia fratineto, kiu apenaŭ bulgare parolas, sed kiam mia amiko, V. Boĝakov, ion en esperanto ŝin demandas, ŝi naive respondas : « Mi nun ne scias Esperanton, sed mi ellernos ĝin, ĉar mia frato ne sciis, sed nun parolas rapide. »

vait pas et maintenant il le parle rapidement. »

Il existe dans notre ville des superstitions, des mœurs et des coutumes qui, quoique très anciennes ne disparaissent pas encore. Je vous donnerai, de temps en temps, de courtes notes à leur sujet, si, naturellement, vous le désirez

P. Stojev,
Trojan (Bulgarie).

Non seulement nous sommes très reconnaissants à notre correspondant bulgare des notes qu'il nous envoie, mais nous désirons qu'il nous en fasse parvenir souvent et nos lecteurs ne seront pas les derniers à nous approuver.

La Direction.

En nia urbeto ekzistas interesegaj superstiĉoj, moroj kaj kutimoj, kiuj kvankam tre antikvaj, ankoraŭ ne elradikiĝis. Mi donos de tempo al tempo al vi mallongajn notojn pri ili, se kompreneble, vi deziras tion ĉi.

P. Stojev
Trojan'o (Bulgarujo).

Ne sole ni estas tre dankaj al nia Bulgara korespondanto pri la notoj kiujn li sendas al ni sed ni deziras kontraŭe, ke li sendu tre ofte kaj niaj legantoj ne estos niaj lastaj aprobantoj.

La Direkcio.

Tous les Français pourront lire le Texte mêlé qui suit.

EXPERANTA EKSPOZICIO EN ALĜER

Kun (avec) la Internacia Kongreso en Boulogne-sur-Mer, pri kiu (dont) ni reparolos, la Alĝera Esperantista Ekspozicio estos (sera) unu el la plej brilegaj elmontroj faritaj (une des plus brillantes manifestations qui aient été faites) de la disvastiĝo (diffusion) de Esperanto.

Amase (en foule) alvenas, el ĉiuj landoj, la dokumentoj; ĉiuj pleje interesaj.

Mi donas tie ĉi (ici) la montron de l' ĉefaj (principaux) inter la **lastaj** ricevitaj, petante (en priant) la sendintojn (expéditeurs), ke ili bonvolu akcepti niajn sincerajn dankojn (remerciements).

Beaucoup de « propagandiloj » (outils de propagande) : **broŝuroj**, **afiŝoj**, **lernolibroj**, etc , principalement d'Angleterre, d'Allemagne, d'Autriche, de Belgique, de Bulgarie, d'Espagne, d'Italie, du Mexique, du Pérou, de Suisse. La célèbre revue anglaise « Review of Reviews » ; nos amis Borel, de Berlin ; Gallois, d'Italie ; Codorniu et Guinart, d'Espagne ; Bolingbroke Mudie, d'Angleterre, dont nous espérons la visite à l'Exposition ; Jamin, de Belgique ; Renard, Privat, Hodler, de Suisse ; Künhl, de Prague ; Avramoff, de Plevna ; etc., se sont distingués par leurs envois (distingis sin per siaj sendaĵoj).

De nombreux documents komercaj, sciencaj, etnografiaj ; des preuves nerefuteblaj de l'extension du mouvement, telles que geografiaj kartoj montrantaj esperantistajn centrojn, nous sont également arrivés.

Ni citu inter la sendintoj : la Novan Grupon de Deal, Miss Lawrence, la sindonan (dévouée) Sekretariinon de l' Londona Grupo, S-ro Douglas Buchanan, de Glasgow, Miss Oxenford (groupe de Brighton), S-ro Clegg, Hon. Sek. de « British Esperanto Association » kaj (et) de la interesa nova revuo « British Esperantisto », por Anglujo.

Inter la Anglaj kolonioj : Dro Brossard (Canada), Simper kaj Adinarayana Chettiar (Inde). Ce dernier est un Indien pur sang, ce qui ne peut pas plus porter ombrage aux ultra-nationalistes anglais que notre campagne en Algérie aux Français, car c'est en anglais qu'il fait sa propagande, de même que nous faisons la nôtre en français.

Remercions MM. Carpente et Perrin, de Calais, kiuj anoncas al ni gravan sendaĵon (envoi) d'une importante maison de dentelles Calaisienne, kiu uzas Esperanto por sia komerca korespondado ; Grupon de Charenton, Me Bastoul, de Dijon ; Grupo du Hâvre ; du Dr Saquet, plenintéresan propagandan broŝuron ; rimarkindan artikolon de M Louis Blanc en la « Dépêche de Toulouse » ; S-ro J. van Enschut, de Middeburg (Hollande), sendas (envoie) projekton de kalendaro ; S-ro Meazzini, de Arezzo, ĉiam (toujours) sindona.

(Daŭrigota) MONTROSIER.

LA ALĜERIAJ INSTITUCIOJ

« BAHARIA »

Sinjoro Albin Rozet, deputato de la departamento Haute-Marne, iam sufiĉe ofendis Esperanton en Parlamenta Komisiitaro : Esperanto ne volas memori pri tio, kaj malfermas en l' « Alĝeria Stelo » ĝian rubrikon LA ALĜERIAJ INSTITUCIOJ, al la nova kreitaĵo de « Baharia » verko de S-ro Albin Rozet.

S-ro Albin Rozet fariĝis, ĉe la « Palais-Bourbon », la protektanto de la Alĝeriaj enlanduloj ; li cetere konas tre bone Alĝerion, kien li venas tre ofte, kaj li ĝin tute trairas. Li konas ankaŭ ĝian historion, nome tiun de la turka okupado : li miris pri la maristaro de la barbaraj ŝtatoj, kiu estis tiam timegeblaj, kiam iliaj ŝipoj trairis Mezamaron, terurigantaj ĉiujn malproksimajn bordojn.

Kaj S-ro Rozet pensis : « Kiel ! ni ja havas **sub la mano** admirindajn rimedojn ! Ni rekutimu al la maro tiujn marbordajn Kabilojn ; ni malfermu al ili la rolojn de la Mara Enskribo. ni refondu por nia profito tiun barbaran maristaron kun la samaj elementoj, kiuj faris iam marrabistoj, ni faru el ili hodiaŭ la helpantojn de la civilizacio kaj de la potenco francaj. »

Kaj la Parlamento estis tuŝita, kaj leĝo estis decidata, kaj ĝi estis enpresata ĉe l' « Officiel », kaj Francujo, Alĝerujo eksciis ke la nacia defendo riĉigis per korpuso de « Baharia ».

Kaj en la Mahometa Paradizo, aŭ en kiu ajn loko, kie ili kuŝas, la marrabistoj de iam, aplaŭdis : la Naplanoj, la Hispanoj, la Grekanoj, la Genanoj, ĉiuj malkonfesantaj Kristanoj kiuj pro ŝtelaĵoj en ilia patrujo aŭ mortigoj aŭ ankoraŭ la gusto de la kurado kaj de la rabado enroligis en barbaran maristaron, ĉe la ĉiela balkono kubutapoĝis por vidi ĉu la montanaj Kabiloj, la ebenaĵaj Araboj, la urbaj enlandaj portistoj lasos siajn okupadojn aŭ siajn centjarajn libertempojn por fariĝi maristoj de Respubliko.

Nous donnerons, dans notre prochain numéro, le texte original ce cette piquante étude, écrite spécialement pour notre journal par un Membre très autorisé de la grande presse algérienne.

ÉCHOS EĤOJ

Le Ministre de la Guerre et l'Esperanto.

Le Général André, sur la demande du Capitaine Capé, avait bien voulu autoriser les officiers et assimilés de l'Armée française à s'affilier à la S. f. p. E. et aux groupes espérantistes français. (Dépêche Ministérielle du 20 novembre 1904).

Une nouvelle démarche de cet officier, appuyée par M. Colin, député d'Alger, a été couronnée du même succès et M. Berteaux, Ministre de la Guerre a étendu aux hommes de troupe (16 février 1905) la permission donnée aux officiers par son prédécesseur, afin que ceux-ci puissent suivre les *cours* organisés par les groupes locaux, et se munir ainsi du remarquable instrument de relations internationales qu'est l'Esperanto.

Nous remercions bien sincèrement le Ministre et M. Colin de cette précieuse marque d'intérêt.

* * *

Le Congrès Espérantiste de Boulogne-sur-Mer

Nous avons déjà signalé ce Congrès international qui s'annonce comme un gros succès.

Nous croyons rendre service aux primeuristes et expéditeurs algériens en leur signalant que le groupe espérantiste de Boulogne prépare un guide spécial pour les congressistes. Ce guide étant appelé a être répandu dans le monde entier, il pourrait y avoir avantage pour eux à y faire des annonces. S'adresser à M. Michaux, 26, rue Wissocq, Boulogne.

* * *

Fouka (Alĝerujo).

Malgranda esperantista rondeto formiĝis en Fouka. La aliĝintoj laboras tre fervore Esperanton, kaj kelkaj membroj el la dirita grupeto jam ricevis poŝtkartojn tre interesajn el Fremdlando.

Tio montras ke la samideanoj de Fouka faris progresojn, kaj ni estas tre feliĉaj ĝin sciigi al niaj legantoj.

* * *

Aux Membres du Groupe d'Alger

Les membres du Groupe d'Alger dont la cotisation est renouvelable le 1er avril, sont priés de vouloir bien l'envoyer sans retard à M. Baxès, 7, Rue Solférino, Alger.

Passé le 5 avril il sera procédé au recouvrement postal majoré des frais habituels (0 fr. 50).

ESPERO.

Appel

A tous ceux qui s'intéressent à l'Esperanto, nous disons : « venez à nous. » Nous nous efforcerons de rendre de plus en plus intéressant et d'augmenter ce journal, qui continuera à répandre à l'extérieur des notions exactes sur l'Algérie. Nous commencerons prochainement une importante étude sur TIMGAD avec de nombreux clichés ; une étude sur l'assistance aux Indigènes, etc.

Dans le prochain numéro, traduction française d'une remarquable lettre sur l'état d'esprit d'un Finlandais, écrite par un espérantiste du pays.

Nous donnerons également, dans notre prochain numéro, la vue d'une Mosquée de Tlemcen.

Al la Samideanoj

Multaj skribas al mi, el ĉiuj landoj, por certigi sian simpation al nia alĝeria verko kaj al ĝia fondinto, apostolo de Esperanto en Alĝerio. Mi estos danka al ili, ke ili montru ankoraŭ unufoje tiun simpation abonante, sin al « Alĝeria Stelo » kiu prenis sur sin malfacilan taskon helpi, gazete nian agadon. Ĝi komencos baldaŭ tre interesan rakonton pri la antikva kaj fama urbo : TIMGAD, tre konata de la turistoj, **kun multaj fotografaĵoj**

Por tio estas necesa posedi certecon pri legantaro sufiĉe nombra. Ĉiu grupo havigu al la revuo kvar aŭ kvin abonintoj, kaj ĝi vivos certe, kreskos, kaj pli kaj pli plenintere sigos.

A. CAPÉ.

★ NIA ALĜERIA PAĜO ★

♣ ♣ ♣ ♣ ♣

Vespero en Arabolando

Tio estis en Alĝerujo, ĉe potenca araba estro de « Altaj-Plataĵoj ».

El la granda landsinjora tendo starigita por ni antaŭ la arabestra domo, ni vidis alfali duonfunebran nokton, violnigran, en kiu malpaligis la purpuro de belega sunsubirigo. Malvarmeta estis la vespero ; meze de la tendo duonmalfermita oni vidis kabilan kandelingon palmaligne farita kies branĉoj superitaj de tremaj flametoj altiris multoa da noktaj insektoj flugetante kun flugila brueto.

Ĉirkaŭe, tersidiĝinte sur matoj, silente ni manĝis; tio estis tutaj ŝafoj disfluantaj je butersuko, kiujn oni alportis per pinta stango, kukaĵoj kun mielo, konfitaĵoj parfumitaj, kaj fine granda ligna plado sur kiu blankaj kaj molaj kokidoj estis kuŝitaj inter la orumita tritikaĵo de l' kuskus'o (nacia araba manĝaĵo).

Dum tiu tempo nokto venis. Super la ĉirkaŭaj montetoj la luno aperis per malgranda kvaronluno kie steleto estis enfermita. Ekstere antaŭ la tendo flamegis granda fajro ĉirkaŭita de dancistoj kaj muzikistoj. Tie estis grandega nigrulo, tute nuda sub malnova milita kapoto, kiu freneze saltegis resendante dank'al la fajroklareco supermezurajn fantomojn sur la tendtolon.

Tiu sovaĝa dancado, tiuj tieaj tamburetoj spiregantaj pro la trorapida takto, la akrasonaj bojoj de ŝakaloj kiuj respondis unuj al la aliaj sur la tuta ebenaĵo, ĉio povis kredegi ke ni estas en vera kaj malproksimega sovaĝlando.

Tamen, interne de la tendo, tiu loĝejo de migrantaj gentoj kiu ŝajnas velon sur senmova maro, la arabestro majeste envolvita en siaj lanaj burnus'oj (arabaj manteloj), grave finis kune kun ni sian manĝon.

Poste, la fajro estingiĝante, la muziko ĉesis. Kaj tiam reenirante en la domon la gastaro kuŝiĝis sur maldikajn arabojn matracojn, kie, lacigita kaj impresita de tiuj vidaĵoj novaj kaj nekonataj de mi, novalĝeriano, mi ekdormis en strangaj aperaĵoj.

A. BAISSAC.

EXPLOITATION GÉNÉRALE

DU CAOUTCHOUC

P. BISSONNET

ALGER. *8, rue de Constantine.* **ALGER**

LE RESTAURATEUR DE LA SANTÉ est infaillible contre la Migraine, la dyspepsie, les embarras gastriques, les névralgies, la grippe, contre tous les vices du sang, etc.

Echantillon d'essai avec instruction. à l'Administration du journal (envoyer o 15 cent. pour recevoir par poste).

Le Gérant : MICHEL LLEDO. Alger. — Imp. J. TORRENT, 57, rue d'Isly.

Lettres accentuées de la Maison TURLOT, CHAIX et Cie, 128, rue de Rennes, Paris